

Juliol, calor

JOAN FRANCESC MIRA

Qui sap si quan vostès llegiran aquest paper la calor indecent haurà baixat a límits habituals i raonables o haurà tornat als extrems, vist que el clima sempre camina per viaranyes incomprensibles.

Cada pocs anys, en aquest país, és costum lamentar-se de la gran calor que fa, de com és d'insuportable la temperatura que ens manté afligits i extenuats, de l'infortuni d'haver d'aguantar aquest capritx inaguantable de l'oratge. El cas és que arribà aquest estiu immoderat amb grans calors impròpies de països assenyats i civils, s'instal·là sobre l'aire i la terra amb excessos inhumans, i per tant pot ser que li dediquem una mica de literatura ocasional i ja suada, a la temperatura. Pensem, ingènuament, que habitem un país amable i temperat, entre els efectes d'un oceà Atlàntic que ens envia regularment pressions altes o baixes i altres fenòmens habitualment previsibles, i els d'un Mediterrani que no té capacitat per alterar violentament l'estat de la qüestió: pluges a la tardor i a la primavera, sequedat a l'estiu, fred variable a l'hivern, i a passar-ho bé amb aquest clima que tenim el vici de considerar privilegiat.

Doncs, no senyor: aquest clima mediterrani és una font contínua d'inestabilitats físiques, mentals i emocionals. No respon a la fe que hi tenim, i per tant els excessos, que d'altra banda no són excepcionals sinó ordinaris, sempre ens agafen de sorpresa i amb un sentiment d'injustícia, basat òbviament en l'oblit selectiu. D'acord que enguany aquest mes de juliol ha estat més llargament calorós del que indiquen les mitjanes estadístiques, cosa que ja va passar fa sis

anys, i fa dotze anys, quan en feia dotze més que els termòmetres no es mantenen tan implacablement alts. Però el fet és que, cada estiu, invariablement, quan arriben les primeres calors ens agafen com qui diu desentrenats. Com si esperàrem que l'estiu ha de ser moderat, sobretot els qui vivim a la vora de la mar. Com si no sabérem que la humitat és implacable, que la basca o xafogor forma part de la vida estiuenca. Com si ens consideràrem víctimes d'alguna alteració de la norma climàtica. En latituds més boreals la població sol ser més realista: saben que l'hivern és llarg i fred, que neva sovint, que el gel cobreix la terra, que la normalitat inclou la pluja regular i persistent. I saben que la tardor és la tardor, la primavera és la primavera, i l'estiu és curt i asfíxiant, ple de mosquits per poc que un hom visca prop d'un estany o aiguamoll. A Utrecht, fa molts anys, un dia de maig, vaig contemplar centenars d'estudiants acollint el primer sol amb les cuixes a l'aire, com qui rep una glòria del cel.

Nosaltres, però, quan arriba la calor i el sol, que uns altres paguen per vindre a buscar, ens queixem amargament de la sort que ens ha tocat: amb aquesta calor no es pot viure, diem, oblidant les calors tropicals, les calors del desert o de l'Índia, la calor insofrible de Nova York a l'estiu. I llavors, durant setmanes i setmanes, hem de suportar que tots els noticiaris televisius dediquen la meitat del temps a recordar-nos quines calors tan horribles passem, repetint cada dia imatges de termòmetres amunt o avall dels quaranta graus, i de turistes o indígenes refrescant-se a les fonts de les ciutats, quan no omplen les platges d'un formiguer espès de cossos nus que encara deu augmentar notablement la temperatura de l'aire. I, si podem, ens precipitem a l'aire condicionat, condició de supervivència, com si no fórem hereus d'incomptables generacions que han viscut sense imaginar tan sols que era possible passar l'estiu sense patir calor. Perquè la calor (els ho dic jo, que la tole- re molt malament) no és l'equivalent del fred: contra el fred, la humanitat ha hagut de protegir-se d'ençà que va perdre el pèl espès i que s'escampà per terres de neu i de gel. Contra la calor, no havíem hagut de protegir-nos mai: era, quan arribava, un estat natural d'una estació de l'any. En temps dels meus avis, quan arribava la canícula els senyors s'affluixaven la corbata, a la platja les senyores portaven vestits vaporosos, com als quadros de Sorolla, i això era tot. Ens hem fet, doncs, tan malcriats, ens costa tant de tolerar qualsevol incomoditat externa, que, com sol dir-se, no sé on anirem a parar. Era la moral o conclusió d'aquesta història, que ja la vaig contar l'estiu del 2003, l'estiu del 2006, i no sé si algun estiu anterior o posterior. Deu ser que en aquest país ens hem fet tots massa còmodes, massa queixosos i visiblement malcriats, i hem oblidat que fins fa un parell de generacions no sabíem ni què significava la paraula confort.

«NOSALTRES, PERÒ, QUAN ARRIBA LA CALOR I EL SOL, QUE UNS ALTRES PAGUEN PER VINDRE A BUSCAR, ENS QUEIXEM AMARGAMENT DE LA SORT QUE ENS HA TOCAT: AMB AQUESTA CALOR NO ES POT VIURE, DIEM, OBLIDANT LES CALORS TROPICALS, LES CALORS DEL DESERT O DE L'ÍNDIA, LA CALOR INSOFRIBLE DE NOVA YORK A L'ESTIU»